

ROCK
N' ROLL
MAGAZIN

Smukke kvinder, heroin, slagsmål og et langt liv i verdens største rockband. **Keith Richards** er inkarnationen af rock'n'roll-myten, og han har oplevet mere end de fleste. Men han har aldrig bedt om balladen, og han håber, at han og Mick Jagger snart bliver gode venner igen, fortæller han **Rune Skyum-Nielsen.**

”Hhhe.”

Hhhe-hhe-he-heehhhhh.”

På én gang varmt og dæmonisk. Lyden af et uforklarligt langt og barskt liv sniger sig nærmere, dybt inde i et af Londons mest dekadente hoteller. Ude fra gangen på fjerde sal med de tykke gulvtæpper kommer han endelig anstigende på sine eftergivende stænger. Det er hans grin, man kan høre. Hæsheden får først fat, når luften ikke længere skurrer på stemmebåndene. Som en iltsugende væge, der stædigt bliver ved med at gløde, selv om den er løbet tør for stearin.

The Rolling Stones’ musikalske drivkraft er indbegrebet af, ja, han inkarnerer selve sex, drugs and rock’n’roll-myten. I en alder af 66 år udlever guitaristen den fortsat. Der er måske ikke så meget at komme med som i gamle dage, men mindre kan også gøre det.

At Keith Richards stadig lever og stadig er den musikalske ryggrad i historiens mægtigste og mest sejlivede rockband, kandiderer til at være en af tilværelsens reelle mysterier. For hvad den mand ikke har budt krop og sjæl af gift og sprut, syre og tæsk, hor og andre blasfemiske fristelser gennem årene, er ikke værd at nævne. Og selv om han ikke gør sig nogen illusion om at skulle i himlen, fastholder han, at det har været det hele værd. Er det hele værd. Skulle man være i tvivl, kan man forvise sig om det i hans netop udkomne selvbiografi.

Med en sjælden set ærlighed og harsk selvindsigt fik fortællingen om Keith Richards allerede for år tilbage britiske og amerikanske forlag til at overbyde hinanden i kampen om hans underskrift. Nu er den så – med forfatteren James Fox’ mellemkomst – udkommet til bragende anmeldelser kloden rundt. Keith Richards leverer med andre ord varen og lægger kortene på bordet. Ganske som ventet.

”Hvorfor skulle jeg fortryde noget,” spørger han indledningsvis. ”Der ville ikke være nogen pointe i at fortryde noget som helst. Bogen dokumenterer, hvad der skete – fra mit stå-sted. Jeg har forsøgt at fortælle den så lige ud ad landevejen, som jeg overhovedet kunne ... og det er selvfølgelig et rimelig komisk udsagn at skulle høre fra en eksjunkie. Hhhhe-heheh.”

VENTETIDEN PÅ Keith Richards er om ikke præget af ængstelighed, så i hvert fald en vis anspændthed. Interviewsessionerne, der skal promovere ’Livet’, som bogen kort og godt hedder på dansk, foregår på anakronismen The Dorchester. Valget af det gamle, klichéfyldte femstjernede luksushotel er lige så

ærketyrisk britisk som Keith Richards’ øvrige præferencer. Selv om han og The Rolling Stones pga. skattegæld, dramatiske husransagninger og politisk hetz blev tvunget i eksil fra hjemlandet tilbage i 1971, tyr han stadig til britisk madlavning, britisk humor, britisk kulturarv, britiske referencerammer.

Arbejderknægten har godt nok fået dyre vaner med årene og sin enorme formue opbygget på den ene rekordsættende The Rollings Stones-turné efter den anden, men det er nu ikke derfor, at bogens danske forlag efter sigende har måttet lægge op mod 100.000 kr. for et kort interview til TV-Avisen, en rundbordssamtale med seks andre pressefolk til Politiken, og hvad der udvikler sig til tre kvarter i enrum med Euroman. Forlaget håber, og det med rette, at han og hans historie stjæler opmærksomhed og måske endda forsider – så bogen vil sælge.

Guitaristens omgang med journalister er i det hele taget legendarisk på den klichéfyldte facon. Der er enkelte yndlinge, men der er også blevet uddelt nogle dummeblade og mavepustere til pressens folk gennem årene. I løbet af torsdagen modtager en svensk kollega ligefrem en knytneve i sit åbne ansigt. Det sker tilsyneladende, da det går op for Keith Richards, at interviewereren har hånet en The Rolling Stones-koncert nogle år tidligere.

Han er allerede forsinket med en time, da det langt om længe bliver Euromans tur. Selvfølgelig er han det. På det lave bord midt i suiten står et askebæger med seks maste Marlboro-skod, og en tung tobakslugt i det enorme hotelværelses draperede gardiner indikerer, at Keith Richards allerede har været her. Det halvtomme glas vand, der står ud for den solide lænestol midt foran sofaarrangementet, synes til gengæld uventet. Keith Richards på vandvognen? Det ville i så fald være noget nyt. Heroinen lagde han fra sig i slut-70’erne, og kokainen måtte han give afkald på oven på det kraniebrud, han pådrog

KEITH RICHARDS OG THE ROLLING STONES

■ Født 18. december 1943.

■ Sammen med Mick Jagger har han stået bag 14 af de sange, som det toneangivende musikmagasin Rolling Stone har rangeret blandt historiens 500 bedste.

■ Bandet blev dannet i 1962 af Brian Jones, Mick Jagger, Ian Stewart og Keith Richards, inden Bill Wyman og Charlie Watts snart efter kom til.

■ Navnet blev guitarist og harmonikaspiller Brian Jones inspireret til fra et pladecover med blueskunstneren Muddy Waters’ sang ’Rollin’ Stone’, da gruppen skulle finde på noget at kalde sig i forbindelse med sin første singleudgivelse. Blues var netop en af de genrer, som de musikalsk nysgerrige Stones-medlemmer var med til at udbrede.

■ Brian Jones var bandets første leder, men i 1969 forlod han bandet, efter Keith Richards og Mick Jagger havde overtaget den kunstneriske kontrol. Snart efter druknede Jones i en swimming-pool, formentlig som en konsekvens af sine massive problemer med stoffer.

sig ved at dratte ned fra et træ på Fiji-øerne for tre år siden. Alkoholen har han dog aldrig følt sig for spoleret til. Keith Richards skuffer da heller ikke, som han mildt slingrende indtager suiten en snes sekunder efter, at hans hæse grin nåede frem.

Det er et særligt syn. Den grånede manke og de gammelkendte flyveører stikker ud. Ansigtshuden med dens utallige sprækker og furer imiterer uimprægneret læder efter en lang efterårsdag i den engelske hovedstads evindelige regnvejr.

I sin selvbiografi beskriver Keith Richards sig som 1,78 meter høj, men han er væsentlig mindre. Eller skrumpet med årene. Til trods for den beige hat på toppen og de høje støvler i den anden ende. Og så er han spinkel. Det samme kan man ikke sige om den lyse-grønne drink, han knuger i venstre hånd. Den er festlig, den er omfattende, og han synes i det hele taget i et gevaldigt lune, når han gang på gang blotter sit flotte men falske tandsæt, i flossede latterudbrud.

KEITH RICHARDS GIVER ikke bare folk én over nakken, én på frakken, hvis de generer ham. Guitaristen har selv fået en betragtelig del på bærret livet igennem. Det er endnu en grund til, at mange har undret sig over ’Livet’s detaljerige anekdoter fra hans tidlige barndom. Hukommelsen burde være hullet som en utæt si, men den har vist sig blot at være unøjagtig hist og her, hvor nogle af hans mange følgesvende på livets sprukne landevej husker mere detaljeret end han selv.

Din biografi har været tre år undervejs. Hvordan har det været at skulle genopfriske alle de hændelser og skæbnesvangre øjeblikke?

”Det har været svært. Da ideen om at lave bogen først kom op, vidste jeg, at den skulle laves i fællesskab med James (Fox, red.). Fordi jeg føler mig tryk ved ham. Dernæst begyndte jeg at bekymre mig om min hukommelse, og hvad den egentlig var værd. Vi talte en del om min skoletid, og James fandt så frem til nogle af mine gamle skolekammerater. I bund og grund sagde de, at ham Keith sgu da talte sandt nok. Efter det troede jeg mere på projektet. Hvis jeg virkelig kunne huske så langt tilbage i tiden, kunne vi godt køre på. Men tro mig ... det er svært at leve sit liv to gange. Især dette liv. Hhhe-he-heh.”

Var du også selv overrasket over den detaljerigdom, du trods alt diskler op med?

”Egentlig ikke. Du skal tænke på, at jeg har måttet levet med denne hukommelse hele vejen igennem. Af og til ville jeg ønske, at den ikke var så god. Det ville være nemmere, forstår du nok. Hhhhehh. Men det vigtigste var vel, at jeg kunne genleve og mærke de følelser, jeg nærrede dengang. Det er næsten vigtigere end de skinbarlige fakta.”

KEITH RICHARDS BARNDOM var efter eget udsagn med til at gøre ham til den sejlivede og meget lidt autoritetstro rebel, som har

1975: Keith Richards gør sig klar til en koncert på the Rolling Stones’ ’Tour of the Americas’-turné.

1975: Backstage på ’Tour of the Americas’-turneen, der blev startet, da bandet spillede på ladet af en lastvogn på Broadway uden for det hotel, hvor de havde annonceret en pressekonference.

kapret overskrifter i noget, der nærmer sig et halvt århundrede. Han blev født i 1943 og voksede op i London-forstaden Dartford. Området var længe et åbent kødsår oven på den nazistiske blitzkrieg. Med sine venner legede han i det sonderrevne landskab af murbrokker fra rækkehuse, hvor folk engang boede anstændigt. Sønnen af den forsagte trykkeriarbejder Bert og vaskemaskine-demonstratricen Doris var ofte overladt til sig selv.

Noget usædvanligt for efterkrigsperioden satte parret ikke flere børn i verden, men det var sikkert også godt det samme. Keith havde nærmere haft brug for en storebror end en efterfølger. Fra han var ni år gammel, uddelte kvarterets større knægte røvfuld på daglig basis. Han lærte at bide huggene i sig. Hvis han sagde det, som det var, ville Doris ikke helme, før hun fandt frem til sønnens bødler. Og så ville han først have i seriøse problemer.

"Det gjaldt om at holde paraderne oppe og at overdrive sine skader. På den måde stoppede de hurtigere med at slå. Når jeg kom hjem, sagde jeg til min mor, at jeg var faldet på cyklen. Hun bemærkede spidst, at jeg nok burde droppe den cykel."

Doris havde regnet ham ud. En dag regnede Keith den selv ud, da han rekrutterede en bodyguard fra en af de højere klasser. Gutten kunne følge ham uskadt hjem fra skole. Til gengæld lavede Keith den større og godmodige beskytters historie- og geografilektier. Sammen uddelte de øretæver til hans gamle plageånder, og en dag i skolegården i Dartford vendte vinden radikalt.

Fortæl mig om dengang, du første gang klarede dig på egen hånd og satte en af bollerne på plads. Du var 12 år på det tidspunkt?

"Åh ja. Hvilken fantastisk dag! Han var ikke et nemt mål – meget større end mig. Jeg besluttede mig for at træde til, da en af mine kammerater fik tæsk. Jeg ramte med en uventet bevægelse, og så mistede bollen balancen og røg bagover og i jorden. Derfra ændrede attituden sig omkring mig. Én ting er at smadre andre, en anden ting er at forsvare sine venner, forstår du nok. Det var ikke sidste gang, jeg har taget chancer for en ven i vanskeligheder."

Hvad gjorde oplevelsen ved dig?

"Wooow! Jeg tror, jeg tænkte, at jeg var ved at blive stor. Folk var jo vant til at se mig få tæsk, så det havde ikke gjort det store, hvis det var gået sådan igen. I stedet holdt folk op med at være efter mig. 'Hey, hold øje med Keith, han er vanvittig.'"

Inden skolegårdsstrimfven var Keith allerede en ilter knægt, som afskyede autoriteter af snart sagt enhver slags. Det skulle kun blive værre med årene, men det kunne han jo ikke vide, da han med vold og magt blev tvunget til de obligatoriske besøg hos skoletandlægerne. Alene synet af deres røde gummiformklæder gjorde ham rædselsslagen og hysterisk. 'Sadisterne' fik flere penge for en tandudtrækning end en plombe, og de sparede tilmed på

"Jeg drømmer om at tage Stones skridtet videre," svarer Keith Richards på spørgsmålet om, hvad der er tilbage at nå.

1985: Med sin kone Pat på restaurant San Lorenzo i London.

1975: Ron Wood (tv.) og Keith Richards.

1975: Keith Richards og Ron Wood, med Paul McCartney. Rivaliseringen mellem The Rolling Stones og The Beatles i 60'erne var ifølge Richards medieskabt.

TOPFOTO/POLIFOTO

POLIFOTO

1971: Charlie Watts, Mick Taylor, Bill Wyman, Keith Richards og Mick Jagger med hver deres 'Sticky Fingers' – det første af otte album, der i hælene på hinanden strøg til tops på den amerikanske hitliste.

1968: Mick Jagger, Keith Richards og Charlie Watts i Jean-Luc Godards film 'Sympathy for the Devil'.

The Rolling Stones turnede 60'erne af med albummet 'Let It Bleed', der toppede den britiske hitliste.

CINETEXT

"Det blev en slags besættelse, da jeg først var fanget," siger han om at spille guitar.

1975: Guitaren stemmes inden endnu en koncert på 'Tour of the Americas'-turneen.

GETTY

"JEG HAR ALDRIG HAFT ET PROBLEM MED STOFFER, JEG HAR ALTID HAFT EN MASSE PROBLEMER MED POLITIET."

1968: The Rolling Stones i Londons Hyde Park.

ALINEA/POLIFOTO

"Alt det vrøvl kan jeg ikke tage seriøst," siger han om historierne om, at han burde være død for længst.

PETER MAZEL

1972: På marked i Nice. Bandet flyttede til Frankrig, da de følte sig forfulgt af politi og skattemyndigheder.

CINETEXT

1967: Aviserne begynder at skrive om stofferne.

1965: Soulbrødre i Los Angeles – og for evigt, trods alt.

CINETEXT/POLIFOTO

1963: Snart barberet og klar til at indtage England med The Rolling Stones' første single 'Come On'.

1975: Keith Richards og band på vej til USA og den første turné uden guitaristen Mick Taylor. Afløser blev Ron Wood, efter flere andre var blevet afprøvet, deriblandt Jeff Beck og Peter Frampton.

ANNIE LEIBOVITZ

1967: Med Brian Jones. The Rolling Stones blev bedt om at synge 'let's spend some time together' i stedet for '... the night together', da The Rolling Stones optrådte på 'The Ed Sullivan Show'.

PHOTO 12/POLIFOTO

PHOTO 12/POLIFOTO

1965: På turné i USA, hvor The Rolling Stones bl.a. spillede deres første internationale hit '(I Can't Get No) Satisfaction'.

den dyre lattergas. Så Keith droppede mundhygiejnen og mistede hurtigt en del tænder. Skrækken fortog sig aldrig, og i 70'erne havde han stort set ikke flere af sine egne tilbage.

Det mest grelle svigt i barndommen stod Keith Richards' lærere dog for. Skolen i Dartford havde fået opbygget sig et mere end almindeligt respektabelt drengekor. Keith var blandt de tre udvalgte sopranoer, som hev pokaler hjem til forstaden. Selv om det indlysende nok resulterede i massive drillerier, elskede han at synge. Busturene til konkurrencer i London og andre store byer var en ekstra bonus. Men da de tre sopranoer kom i puberteten, og deres drengestemmer knækkede på de høje toner, kvitterede skolen med at dumpe dem et klassetrin. De havde jo været så meget på farten, at de ikke beherskede pensum. Degraderingen forvandlede ham – med hans egne ord – til en vaskeægte terrorist.

Du havde fra en ganske tidlig alder en del negative oplevelser med voksne autoriteter ...

”Hhhheehh. Det bemærkede du alligevel? Ja, jeg syntes, de invaderede mit liv i en uacceptabel grad. Jeg kunne ikke se, hvad der retfærdiggjorde det. Jeg gik i skole for at lære noget, og hvis læreren var god, så fordybede jeg mig i sagerne. Hvis han var dårlig, kedede jeg mig i en grad, så det stod ud af mig som total mangel på interesse og koncentration. Det var én ting. Men når folk tilmed begyndte at blande sig i mit liv, hvordan jeg skulle klæde mig, hvordan jeg talte – du ved, yes sir, no sir – så flød bageret over. Jeg forstod ikke, hvorfor jeg var tvunget til at kalde nogen 'sir', og hele ideen med at respektere folk, fordi de bar uniform, gjorde mig antiautoritær. Episoden med koret, da min stemme gik i overgang, og de som tak gav mig fingeren ... hhhheee-yeah! Det bekræftede virkelig mine mistanker til alt det med autoriteter, og hvem der kunne tillade sig at give mig gode råd.”

I VIRKELIGHEDEN skal man helst ikke fortælle Keith Richards for mange sandheder. Om nogen overhovedet. Hverken dengang eller i dag. De må hellere snige sig ind på ham, gøre ham nysgerrig, så han rækker ud og vækker sit uomtvisteligt grådige begær på mere. 'Livet' fungerer ikke blot som en selvbiografi spækket med røverhistorier, den er i lige så høj grad hans hyldest til rock'n'rollens væsen. The Rolling Stones' sangskrivermotor er anerkendt som en af verdens mest indflydelsesrige guitarister, og han terpede i mange år blues og folk, før han begav sig ud i sine egne kompositioner og signatøren – de abrupte figurer.

Du var en glad korsanger, og senere blev du også en glad spejderdreng. Har du nogensinde tænkt på, hvordan dit liv havde formet sig uden rock'n'roll?

”Nej. Jeg kan huske et liv uden rock'n'roll, men for mig og sikkert også andre folk i min generation – Beatles, Pete Townsend, Jeff Beck og de fyre – for os var der et tidspunkt omkring 1956 eller 1957, hvor musikken ramte brutalt. Whooooo! Verden fremstod pludselig i Technicolor. Og jeg elskede det. Snart

efter fandt man ud af, at det ikke var så umuligt selv at lære det basale i musikken. At gøre det godt var så en helt anden sag. Men der var et magnetisk drive i at nå dertil. For hvordan kunne noget, der virkede så sjovt, lyde så godt? Jeg gik grundigt til værks, fordi jeg var nødt til at finde den samme følelse i musikken, som de virkelig dygtige åbenlyst fandt. Fats Domino og Chuck Berry havde sådan en effekt på mig.”

Men du lærte alligevel også dit instrument at kende indefra og ud. Hvor kom den ekstreme grundighed fra?

”Det blev en slags besættelse, da jeg først var fanget. Jeg var jo en galning. I stedet for at gå til baller satte jeg mig udenfor, ude på trappen, og terpede.”

Introduktionen til musikens forunderlige verden fik Keith Richards fra sin morfar. Gus, som han hed, var en beskeden musiker. Lidt god til det hele. Han beherskede saxofonen, violinen og guitaren. Men det nære forhold kom fra noget andet. Gus tog sit barnebarn med på alenlange gåture uden destination. En gang imellem nåede de to strejferere for langt væk hjemmefra til at kunne finde tilbage i ly for natten. Så overnattede de i det fri. De var kammerater, selv om Gus førte ordet, og Keith mest af alt lyttede og sagde: ”Ja, Gus.” Vigtigst af alt gav han barnebarnet lyst til at udforske guitaren på egen hånd. Den stod på en hylde, som Keith ikke kunne nå, og det gjorde den ekstra interessant. Mytisk, ligefrem. Her var én, der ikke påduttede ham noget.

”Min morfar spottede mig som en potentiel musiker, længe før jeg kunne spille noget instrument. Det var hans fortjeneste, at jeg voksede op med en fornemmelse af, at musik ville blive det vigtigste i mit liv. Han nærrede den fornemmelse uden at tvinge den ned over hovedet på mig. I stedet lokkede han mig, drillede mig, ved at placere guitaren uden for min rækkevidde.”

DE FEM VIGTIGE STONES-ALBUM

1. **'Exile on Main Street'** (1972)
Indspilningerne til Stones' helt store mesterværk foregik på Keith Richards' sydfranske slot, hvor medlemmerne gemte sig for britisk politi og skattemyndigheder. Man hører flugten i de dyriske vokaler og udstødte udkrængninger.
2. **'Let It Bleed'** (1969)
Med et helt igennem usentimentalt album gjorde Stones op med et passeret årtis hippiementalitet. Den chokerende 'Gimme Shelter' konfronterer også det dybt tragiske Hells Angels-drab på en fan under den berømte koncert i Altamont få år forinden.
3. **'Beggars Banquet'** (1968)
The Rolling Stones' syvende studiealbum var det sidste med Brian Jones som reelt bidragende medlem. Efter et par mere flagrende udgivelser var gruppen tilbage på sit broderede rockspor.
4. **'Sticky Fingers'** (1971)
Til trods for en flok stramme rocknumre, ikke mindst 'Brown Sugar', lagde Stones nye alen til sin selvforståelse med country og strygerbåre ballader. Ikke mindst 'Moonlight Mile' var nyt land for briterne.
5. **'Out of Our Heads'** (1965)

Tror du, at din omsorg for dine guitarer, som du jo af og til sover med, har noget at gøre med din morfar?

”Helt bestemt. Jeg tror, at det skyldes det med, at den akkurat ikke var til at nå. Det var en nænsom introduktion, jeg fik til guitaren. For så snart jeg var stor nok til at nå den, sagde han jo, at jeg bare skulle prøve den af.”

Men du rakte ikke ud efter den selv?

”Jeg prøvede, da jeg stadig ikke var stor nok. Og så stoppede jeg med at prøve. Mange år senere indså jeg, at det havde været hele bagtanken. At Gus ville lokke mig til at spille. Hhhe-he-he-hehh.”

Også kvinderne fristede, og dem har Keith Richard ikke just manglet i sit liv. Den lille fyr med den dengang ikke-eksisterende selvtillid – på dét punkt, vel at mærke – væltede sig i dem, fra Rolling Stones først fik koncertdebut i 1962. Datidens store modeller var fast inventar backstage, og i 1967 forelskede han sig i den tysk-italienske skuespillerinde Anita Pallenberg. Hende stjal han fra The Rolling Stones-kollegaen Brian Jones, som to år senere druknede efter at være blevet smidt ud fra bandet. Anita Pallenberg fødte Keith Richards første tre af i alt fem børn. Keith og Anita mistede deres yngste søn, Tara, da han var få måneder gammel. På det tidspunkt var de begge afhængige af heroin, og deres forhold gik langsomt, men sikkert i opløsning. I 1979 skiftede han hende ud med Vogue-ansigtet Patti Hansen. De er stadig gift og bor for det meste i amerikanske Connecticut eller på hans gamle landsted i Sussex.

Når man læser Keith Richards' memoarer, lader det unægtelig til, at han altid har dyrket den samme form for intimitet med sine kvinder som med sine guitarer. Han omtaler dem med indlevet hengivenhed, han hævder aldrig at have haft held med at tage det første skridt, og han kan sagtens nøjes med at ligge i ske med dem natten lang.

Du siger, du heller ikke rakte ud efter kvinderne ...

”Slet ikke. Gensidig forståelse og venskab kom først. At de så alle var så satans smukke, er et faktum, som jeg den dag i dag ikke kan gøre mig klog på. *I got lucky* – hhehehehhhh,” udbryder han fra sin tronstol og afslører den snert af walisisk, som løber i hans hårdt prøvede blodbaner.

Er det rimeligt nok, hvis jeg sammenligner de to størrelser, kvinder og guitarer?

”Kvinder og guitarer, kærlighed og respekt. Bestemt. For mig var venskabet vigtigere end sex. Sex var noget, der hændte, men at sætte sig ned og lære hinanden at kende, det gav mig meget mere ... Ud over, hvad min moder havde lært mig. Hhhe-he-he-hehehhhhh.”

KEITH RICHARDS ER usandsynlig overlever. Tilmeld fra barnsben. Han har for længst opbrugt sine ni liv, som han selv udtrykker det. I ti år førte han an på rock'n'rollens 'Most likely to die'-liste og erklærede sig ”dybt skuffet”, da han mistede duksepladsen. Han har været til begravelse af læger, der gav ham

GUSBERG HANERROOT

GETTY

1962: En af de første koncerter med The Rolling Stones. Mick Jagger ved mikrofonen, Keith Richards med guitaren og Brian Jones i baggrunden.

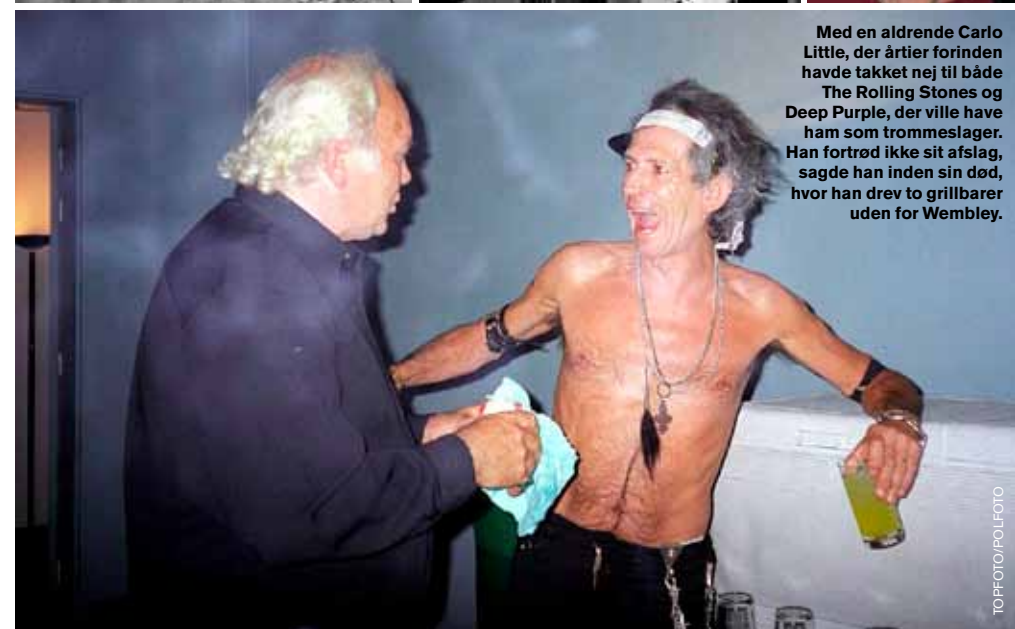
GETTY

1970: Keith Richards og Anita Pallenberg med deres søn Marlon samt Mick Jagger i Heathrow lufthavn. Parret fik tre børn, var afhængige af heroin og gik fra hinanden i 1979.

POLIFOTO

Med en aldrende Carlo Little, der årtier forinden havde takket nej til både The Rolling Stones og Deep Purple, der ville have ham som trommeslager. Han fortroede ikke sit afslag, sagde han inden sin død, hvor han drev to grillbarer uden for Wembley.

TO/FOTO/POLIFOTO

1975: I form til 'Tour of Americas'-turneen.

GETTY

seks måneder mere at leve i. Og i 1944 skippede et nazistisk fly en bombe lukket ned i hans barndomsgade. Ifølge hans mor slog den smut langs husmurene og udslettede det meste af nabolaget. En mursten landede sågar i Keiths tremmeseng, men den lille familie var ikke hjemme. Siden har den skydeglade guitarist været indblandet i krudt og kugler, overfald, overdoser, overhængende livsfare og så uendelig meget andet. Det kulminerede velsagtens, da han under en badeferie i 2007 faldt ned fra et træ og pådrog sig kraniebrud og adskillige indre blødninger. Han har også taget flugten fra et brændende hus – sit eget – efter først at have reddet familien ud.

Føler du dig nogensinde udødelig, og kunne du, i teorien, have en skytsengel?

”Alt det vrøvl kan jeg ikke tage seriøst. Men når jeg ser et problem, så reagerer jeg prompte. Hvis huset brænder, redder jeg børnene. Det er nogle instinktive reaktioner, der ligger i mig. Udefra må det se mærkeligt ud med alle de ting, der efterhånden er hændt mig. Det synes jeg også selv. Vi to kunne også gå herfra og blive kørt over af en bus om en halv time. Det eneste, der tæller i den slags situationer, er at reagere hurtigt nok. Du skal huske på, at jeg aldrig har opsøgt balladen. Balladen er altid kommet til mig. Åbenlyst.”

I 1967 kom balladen for første gang i Keith Richards' nye rockstjerneliv angstigende på en måde, så den ikke var til at komme udenom. Heller ikke selv om han var langt væk på syre på sit landsted, kaldet Redford. The Rolling

Stones havde haft konstant succes med fire plader på lige så mange år, og gruppen følte sig urørlig. Kun The Beatles var større. Den hyppigt eksperimenterende verdensstjerne var vært for et mindre selskab, da ordensmagten dukkede uanmeldt op. Det var formentlig Is'd'en, som fik den hallucinerende Keith Richards til så gæstfrit at lukke flokken af 'uniformerede dværge' indenfor. Og den efterfølgende retssag, der proportionsforvrænget endte med fængselsdomme for mindre stofforseelser til forsanger Mick Jagger og guitaristen selv, satte skub i den landflygtighed, som Rolling Stones få år efter søgte desperat tilflugt i:

Hændelsen i 1967 forværrede dit forhold til autoriteter eftertrykkeligt ...

2010: Den 38 år gamle 'Exile on Main Street' gendrages og stryger til tops på den britiske hitliste – og Keith Richards udsender sine erindringer 'Livet'.

ALLOVER PRESS

CORBIS

1981: Med konen Patti og en pils.

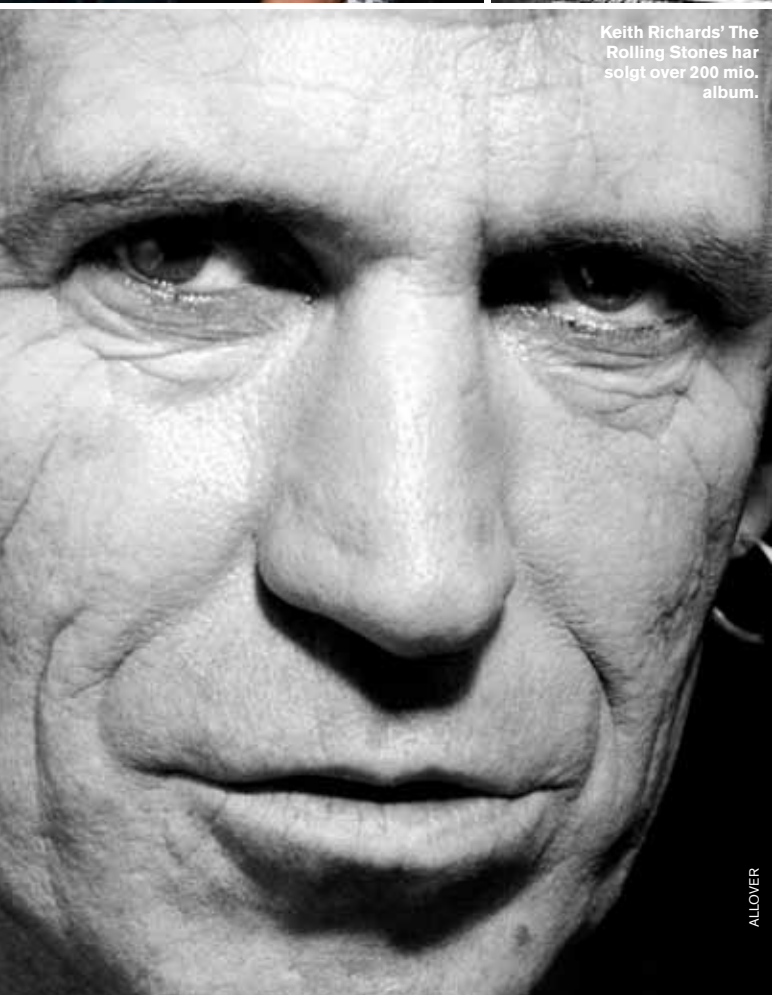

CHRISTOPHER SYKES/LIFE

KEVIN MAZUR/LIFE

1997: Charlie Watts, Keith Richards og Mick Jagger indspiller 'Bridges to Babylon'.

Keith Richards' The Rolling Stones har solgt over 200 mio. album.

ALLOVER

2010: Keith Richards har været til begravelser af læger, der gav ham seks måneder at leve i, fortæller han i sin bog 'Livet'.

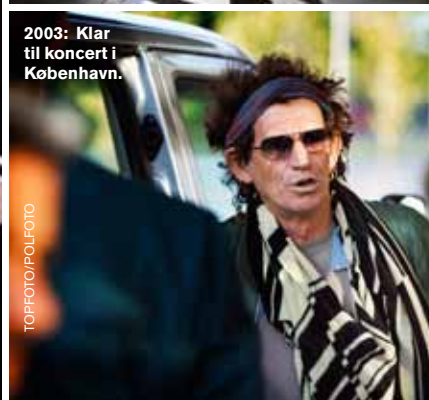
2008: Keith Richards og Martin Scorsese ved premieren på sidstnævnte film 'Shine a Light' på Berlin Film Festival.

CINETEXT

Koncert i 2005.

JANE ROSE

2003: Klar til koncert i København.

TOPFOTO/POLIFOTO

"Yeah. Da var de for alvor udklædt i uniformer! Derfra var der ingen vej tilbage. *Bring it on!* Jeg var træt af at bøje af for de mennesker."

Du fik en fængselsstraf for, at nogen havde røget hash på din ejendom. Hvad gjorde oplevelsen ved din opfattelse af det at være superstjerne?

"Først og fremmest overbeviste det lort mig om, at vi som kendte mennesker befandt os på en modsatrettet færdselsåre. De arresterede kun min røv, fordi jeg var berømt, og fordi det ville se godt ud i deres politirapporter og blandt de højere magter. Pludselig indså jeg, hvor skrøbeligt samfundet var. Hvis magteltiten var bange for en guitarist, som skejede lidt ud, og ville gå så langt for at få mig fængslet, så var der virkelig noget fundamentalt galt. Det her angreb kom fra politikerne. Igen – jeg udfordrede ikke dem, de ville have fat i mig. Og som jeg plejer at sige: Jeg har aldrig haft et problem med stoffer, jeg har altid haft en masse problemer med politiet."

Lemmy fra Motörhead beskrev engang rock'n'roll som politikens antitese. Er du enig?

"Lemmy? Yeah. Lem er en skør motherfucker. Og grundlæggende er jeg enig med ham. Men jeg ser omvendt ikke rock'n'roll som en modpol til politik. For mig er musikken nærmere en måde at komme omkring politik på. Vi behøver mere plads. Rock'n'roll er en skør størrelse, men politik er bindegalt!"

EN SEJLIVET MYTE går på, at The Rolling Stones og The Beatles ikke kunne fordrage hinanden og end ikke ville kendes ved hinandens musik. Som en slags forhistorie og overlegen overligger til Oasis/Blur-fejden. Sandheden er en anden, hvis man spørger Keith Richards. Især forholdet til John Lennon var tæt. Og farligt, ikke at forglemme. Ifølge den tre år yngre The Rolling Stones-guitarist forsøgte John Lennon at følge med i hans uhyrlige stoftempo, og det endte altid med en kapitulerende John Lennon, der knækkede midt over for dernæst at brække sig i den nærmeste wc-kumme. Af og til gik det så vildt for sig, at selv Keith Richards' imponerende hukommelse stod af. Men de to havde mere til fælles end øvelser udi det bevidsthedsudvidende, forstår man.

Hvad var det, I delte?

"En stor kærlighed til musikken og en stor bekymring over, hvad der skete med verden. Ikke så meget for at provokere magthaverne, men for netop at skabe mere rum, hvor myndighederne ikke kontrollerede hvert evigt eneste aspekt af dit liv. Vi ledte efter friheden. Det var det, vi gjorde."

Hvor meget indflydelse føler du, at Beatles havde på jer?

"Masser. Da Stones stadig levede af små klubjob i London, havde Beatles en pladekontrakt. Vi vidste ikke engang, at der var nogen nordpå, der kunne finde ud af at spille på det tidspunkt. På en måde var det fedt, at disse andre fyre var derude. De havde deres eget koncept. Forskellene var jo indlysende. Beatles

var en vokalgruppe, hvor alle kunne fore an. John, Paul, George. De var i stand til at variere med en frontfigur og et solidt backingband. Jeg kan huske, at de kom ned i deres lange læderfrakker for at se os på et tidspunkt. For at tjekke os ud. Vi vidste øjeblikkeligt, at vi gik efter det samme – at være nummer ét. Men vi havde et fint forhold fra begyndelsen af. Og så forærede de os jo en sang, 'I Wanna Be Your Man'. Vi skrev ikke musik endnu, og fra det øjeblik havde vi et stærkt forhold. Da vi var parate med 'Paint It Black' (i 1966, red.), skulle de til at udgive 'Paperback Writer', så jeg snakkede med John om det, og han holdt deres sang tilbage i tre uger eller lignende. Bare for at vi ikke skulle genere hinanden unødigt."

Så konflikten var en ren mediebegivenhed?

"Yeah. Det var åbenlyst for os alle, at der blev skabt en splid i offentligheden, men den eksisterede ikke mellem orkestrene."

INDIMELLEM SIGER Keith Richards, at han har en bror. Han nævner ham ikke i flæng, men han lurser mellem linjerne. Han hedder Mick Jagger. De to kendte hinanden fra barndommen i Dartford og mødtes igen ved et tilfælde, da de begge havde opdaget bluesen. Selv om den byder på adskillige bløde øjeblikke, fylder opgørene mellem de to frontfigurer væsentlig mere i selvbiografien. Sir Mick Jagger får – blandt meget andet – skudt i underhylerne, at han har en ubetydelig penis, og at hans storhedsvanvid og 'patetiske' knæfald for kongehus og diskomusik snigløb bandet op gennem 80'erne. Dengang gjorde Mick Jagger det ellers klart, at hans solokarriere var en nødvendig konsekvens af ikke mindst Keith Richards' og Ronnie Woods' massive misbrug. At spliden går begge veje, lægges der ikke skjul på. Keith Richards fortæller ligefrem, hvordan de to tidligere musketerer ikke har sat en fod i hinandens omklædningsrum i mere end 20 år.

Savner du nogensinde jeres gamle broderskab?

"Det eksisterer stadig. Selvfølgelig vil pressen altid koncentrere sig om stridighederne, men de fleste af dem går 30 år tilbage. Dengang vi gennemlevede det, som jeg ynder at kalde Tredje Verdenskrig. Vi er brødre på godt og ondt, og det onde undgår man ikke, når man har været skovlet sammen i så mange år, som vi har været. Tit på næsten ingen plads. Det er bare et spørgsmål om, hvordan man løser konflikterne. Og Mick har jo læst bogen, så det ..."

Ja, ret skal være ret. Du roser ham også!

1988: Keith Richards udsender sit første af fire soloalbum, 'Talk Is Cheap'.

CORBIS

"Præcis. For mig har det været en ære at arbejde sammen med manden. Han er en af de mest fantastiske karakterer, du nogensinde kunne ønske at arbejde med. Se, hvordan han voksede med opgaven, som tingene blev større og større med Stones. Jeg vil ikke nøjes med at kalde ham et indslag. Han er en performer, en utrolig lyriker, en utrolig tekstforfatter."

Hvad ville det kræve, for at I igen kunne blive så tætte som i 60'erne?

"Ikke meget. Jeg ved det ikke. Måske skulle vi bare se noget mere til hinanden. Vi kunne jo altid finde tilbage til den der broderting. Han er min bror. Lige meget hvad er det jo kun rock'n'roll, og det er dybere end som så med en bror. Vi kan opføre os som kællinger, men på bundlinjen nærer jeg en dyb respekt for manden."

DET ER TYDELT, at den indsunke mand med det berømte sølvkranium omkring højre ringfinger ikke kan løbe fra, at hans overlevelse er tæt forbundet med The Rolling Stones' fortsatte eksistens. Rock'n'roll blev vitterligt hans enestående livsværk, og guitaristen er endnu ikke færdig, betyder han. Derfor skal eventuelle nyopblussede fejder med Mick Jagger – åbenmundet selvbiografi eller ej – også glattes ud for enhver pris.

"Jeg drømmer om at tage Stones skridtet videre," svarer han på spørgsmålet om, hvad der er tilbage at nå.

Hvordan skal det dog kunne lade sig gøre?

"Det skal det, fordi vi stadig er sammen og stadig deler samme passion. Jeg glæder mig til næste år. Planen er jo, at vi snart skal til at lave musik igen. Jeg vil se, hvor langt vi kan gå. Det er i mit blod, at det må være sådan."

Hvordan vil du gerne huskes, når det er din tur til at give slip på livet?

"Well. Som en ærlig mand, du ved. Jeg har ikke noget at skjule. En ærlig mand ville være fint nok for mig. Jeg kunne også sige, at min gravskrift skulle være: 'I told you I was sick.' Men så alligevel ... Hhhhe-he-he-hehhh." ■